

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΤΟΜΕΑΣ ΕΘΝΟΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ & ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

**Παρουσίαση του βιβλίου
«Ο Κύπριος βιολάρης: Η
προφορική ιστορία μιας
επαγγελματικής τάξης στον
εικοστό αιώνα»
(Θεσσαλονίκη: Ψηφίδες,
2022) και του ομώνυμου
εθνογραφικού ντοκιμαντέρ**

ΜΕ ΤΗ ΝΙΚΟΛΕΤΤΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 29 ΜΑΪΟΥ 2025, ΩΡΕΣ 19:30-21:00

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΘΝΟΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑΣ

Διοργάνωση: Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας

Στα μέσα του εικοστού αιώνα, οι γάμοι και τα πανηγύρια στην Κύπρο γέμιζαν από τους ήχους των βιολάρηδων. Παρά την έμφαση στο βιολί, η λέξη «βιολάρηδες» αναφέρεται στους παραδοσιακούς μουσικούς που έπαιζαν βιολί και λαούτο ως σύνολο. Οι βιολάρηδες ήταν άντρες περιορισμένων οικονομικών πόρων, που απασχολούνταν σε άλλες εργασίες κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια του έτους και που έπαιζαν μουσική όποτε υπήρχε ανάγκη για μουσικούς. Η τέχνη τους ήταν απαραίτητη: κανένα τελετουργικό και καμιά διασκέδαση δεν θεωρούνταν ολοκληρωμένα χωρίς τη δική τους συμμετοχή. Η μεγάλης κλίμακας αστικοποίηση που ακολούθησε την ανεξαρτησία της Κύπρου από τη Βρετανία το 1960, η κατάρρευση των παραδοσιακών κοινωνικών δομών μετά την τουρκική εισβολή του 1974, αλλά και η εισαγωγή νέων μορφών ψυχαγωγίας είχαν ως αποτέλεσμα τον σταδιακό μαρασμό των βιολάρηδων. Η παρακμή των βιολάρηδων οδήγησε σιγά-σιγά στην εξαφάνιση μιας διακριτής επαγγελματικής τάξης, που είχε τους δικούς της τρόπους μαθητείας και κώδικες συμπεριφοράς. Το βιβλίο αυτό καταγράφει τις προφορικές μαρτυρίες μερικών από τους τελευταίους εν ζωή μουσικούς της τάξης αυτής, τόσο Ελληνοκυπρίων, όσο και Τουρκοκυπρίων. Οι πρωτοπρόσωπες μαρτυρίες των μουσικών πλαισιώνονται από σύντομες επεξηγηματικές εκθέσεις, μέσα από τις οποίες μπορεί κανείς να δημιουργήσει μια εικόνα για πώς λειτουργούσε η κυπριακή μουσική και το κυπριακό ηχοτοπίο στο πρώτο μισό του εικοστού αιώνα.

Η **Νικολέττα Δημητρίου** είναι εθνομουσικολόγος και διευθύντρια του Αρχείου Κυπριακής Μουσικής. Σπούδασε μουσική (PhD SOAS, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου, BA Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης) και δημιουργική γραφή (MA in Life Writing, Πανεπιστήμιο East Anglia). Είναι συνεπιμελήτρια του συλλογικού τόμου *Music in Cyprus* (Routledge, 2015) και συγγραφέας του βιβλίου *Ο Κύπριος Βιολάρης: Η προφορική ιστορία μιας επαγγελματικής τάξης στον εικοστό αιώνα* (Ψηφίδες, 2022), ενώ έχει επίσης δημοσιεύσει ένα τρίτομο corpus με θέμα τα τσιαττιστά (Αρχεία Λάρνακας Φοίβος Σταυρίδης, 2018-21). Είναι παραγωγός του ντοκιμαντέρ *Ο Κύπριος Βιολάρης* (2022), καθώς και του ντοκιμαντέρ *Ποιητικά παλιώματα: Νέοι τσιαττιστές στην Κύπρο* (2025). Ως ερμηνεύτρια κυπριακού παραδοσιακού τραγουδιού συμμετέχει στο συγκρότημα Μούσα του Μιχάλη Ττερλικκά, έχει δώσει συναυλίες στο Ηνωμένο Βασίλειο και τις ΗΠΑ, και έχει ηχογραφήσει κυπριακά τραγούδια για το BBC (2010) και για μια συλλογή μουσικής από όλο τον κόσμο για λογαριασμό του SOAS (2007). Το 2021-22 και το 2024 συμμετείχε ως ποιητάρενα επί σκηνής στο θεατρικό έργο της Μαγδαλένας Ζήρα *Διδώ/Ελίσσα*, με στίχους που έγραψε η ίδια σε παραδοσιακές μελωδίες.